

ЉУБИНКА ТРГОВЧЕВИЋ МИТРОВИЋ
(1948–2022)

Љубинка, Буба како су је сви звали, била је особена фигура у друштвеном, политичком, па и историчарском миљеу Београда, Србије, и шире. Као историчар, она је била широко ангажована у низу институција и на многим пројектима, али је у јавности била уочљива по свом политичком ангажману, како у систему власти до 1987, тако и после, током ратних деведесетих, и послератних двехиљадитих година. Особена је била по томе што је с пуно храбрости, енергије и доследности бранила свој научни и политички интегритет. У турбулентним временима која су одредила њену научну и политичку каријеру, то је био напор вредан хвале. Није одступала од свог интегритета као научника у деликатним ситуацијама свог политичког ангажмана, и обрнуто. А било је много таквих ситуација.

Своју научну и политичку каријеру отпочела је под југословенским барјаком, коме је на неки начин остала верна до краја. Докторирала је на теми „Научници Србије и стварање југословенске државе, 1914–1920.“ и тај рад су 1986. објавиле Народна књига и Српска књижевна задруга из Београда. Књига је добила НИН-ову награду за публицистику те године. Може се рећи да је наставила да се бави елитама, пре свега модерним, у Србији и на ширем јужнословенском простору. То је био садржај њених бројних чланака и студија као и још две монографије: *Историја Српске књижевне задруге*, (Београд: Српска књижевна задруга, 1992) и *Планирана елита. О студентима из Србије на европским универзитетима у 19. веку* (Београд 2003). Њене књиге и студије су одраз једног минуциозног истраживача, на темама и садржајима који су захтевали врло дифузна истраживања, у многим архивима, на различитим фондовима. Требало је пуно инвентивности и предузимљивости да се прикупи грађа о појединцима и групама, у чему је Буба била одлична. Красило ју је и завидно познавање модерних токова у европској и светској историографији.

Од 1972. године, изграђивала је своју научну каријеру у Историјском институту САНУ, одакле је отишла као научни саветник 2001. Тада је прешла на Факултет политичких наука, где је била редовни професор све до пензије 2016. Од 1989. године била је професор на Одсеку за историју и филозофију природних наука у Центру за мултидисциплинарне студије Универзитета у Београду. Но њен ангажман у различитим културно-историјским институцијама је био много шири. Између осталог, била је председник Управног одбора Историјског архива Београда (2001–2004) и председник Управног одбора Историјског музеја Србије (2008–2013). У Савезу историчара Југославије и Друштву историчара Србије обављала је низ

значајних задужења и руководила низом истраживања, а до самог краја била је ангажована као председник Савета Центра за студије рода и политике (Факултет политичких наука). Била је члан Издавачког савета *European History Quarterly* (Лондон), члан Удружења за друштвену историју (суоснивач) и члан Савета Задужбине Михаел Жикић Универзитета Бон.

Своју политичку каријеру је отпочела као „Стамболићев кадар“, и као таква је постала члан Председништва СР Србије у бурним годинама (1986–1988). Пре тога је била делегат у Скупштини Србије (1982–1986), као и председник Савеза за бригу о деци и омладини Југославије (1986–1990). Као сарадник Ивана Стамболића, једина је у Председништву СР Србије гласала против његове смене. Те 1987. године. Ускоро је и она сама била удаљена из Председништва и Скупштине силом Милошевићеве гласачке машине. Током ратова деведесетих Буба је била један од стожера антиратног покрета у Београду, Србији и шире. Провела је сате и сате пакујући пакете помоћи за угрожене у Сарајеву.

Познавали смо се годинама. Као и многе друге колеге и пријатеље, упознала сам је на Округлом столу професора Андреја Митровића, у студентским данима, давних седамдесетих и осамдесетих година. Иза ангажованог историчара, Буба је била једна коректна, фина, племенита и благонаклона особа, прави човек из стварног живота.

Дом који је изградила с професором Андрејем Митровићем био је дивно место окупљања и дружења њених и Андрејевих пријатеља, колега и студената. Много упечатљивих разговора се ту одиграло, али и по београдским ресторанима и кафеима. Међу свим тим заједничким доживљајима, неколико ситуација ми некако најбоље одсликавају и њих двоје појединачно и као пар. Биле су ратне деведесете, и у Београду је боравио по много чему чувени Ване Ивановић. Андреј и Буба су организовали сесију Округлог стола, који се тада већ догађао од прилике до прилике, на коју је био позван Ване Ивановић, и сви стари и нови чланови стола. Разговор је био одличан, како је сам Ивановић коментарисао *post festum*. Сутрадан је он био гост у Центру за културну деконтаминацију који је водила Борка Павићевић, на трибини којој смо и ми присуствовали, и наравно Буба и Андреј. После не тако занимљивог разговора, присутно друштво се сјатило око Ивановића, а Буба и Андреј су, онако господски, стајали са стране, учтиво чекајући да се гужва рашчисти, и да поздраве госта. Исти гест fine отмености су демонстрирали када је била приређена свечана вечера поводом Андрејевог одласка у пензију 2004. године. Стигли су пола сата касније, као слављеници, дајући времена и простора окупљеним пријатељима и поштоваоцима. Дочекао их је незабораван пљесак присутних, који никада нећу заборавити.

Гордана КРИВОКАПИЋ ЈОВИЋ